

Isa pygamber haça çüýlenmän ekeni!

Category: Kitapcy,Sözler,Taryhy makalalar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Isa pygamber haça çüýlenmän ekeni!

ISA PYGAMBER HAÇA ÇÜÝLENMÄN EKENI!

Gýoteborg uniwersitetiniň ylahyýetçisi Gunnar Samuelsson birinji asyrdan galan antiki ýazgylara esaslanyp geçiren barlaglarynda Isa pygamberiň (a.s.) hristianlaryň ynansy ýaly haça çüýlenip ölmändigini orta atdy. Samuelssonyň aýtmagyna görä, Hezreti Isa haça çüýlenip däl-de, başga bir temmi çäresi ulanyp şehit edilen bolmagy ähtimal, sebäp diýseň Isanyň ýaşan döwründe Rimde haça çüyläp öldürmek usuly ýok eken.

Gunnar Samuelsson birinji asyrda ulanylan haça çüýleme usuly boýunça ýazan 400 sahypalyk ylmy işinde İnjilde Hezreti Isanyň haça çüýlenip ýa-da haýsydyr bir başga usul bilen jezalandrylyp öldürilendigi barada kesgitli anyk maglumatyň ýokdugyny öñe sürdi.

Şwes teology İnjiliň Isa pygambere diňe "stauros" göterdilendigi barada ýazýandygyny mälim etdi. Birnäçe alym "stauros" sözünüň gadymy grek dilinde "haç", bu sözden dörän işligiň bolsa haça çüýleme çäresini aňladýan "anastaurooun" bolmagynyň ähtimallygyny öñe sürdüler. Muňa garamazdan b.e.önü 800-nji ýyla çenli uzaýan gadymy ýazgylar boýunça üç ýarym ýyllap barlag geçiren Samuelsson İnjilde geçýän sözleriň birnäçe many aňladýandygyny orta çykardı. Şwed ylahyýetçisi "stauros" sözünüň aslynda gazyk-syryk-direg we "jeza guraly" manylaryny berýändigini subut etdi.

■ Haç we Isa

Şwesiýaly din alymy şol bir wagtyň özünde haça çüýlemegiň Rim imperiýasy döwründe giňden ýaýran usul bolmandygyny öñe sürdi. Haça çüýleme boýunça ibrany, arameý, latyn we grek dilindäki

müñlerçe golýazmalary içgin öwrenen Samuelsson haç ýesirleri öldürmek üçin däl-de, öldürenden soñ gazyga kakyylan bir usul hökmünde ulanylypdyr diýen netijä geldi. Bu pikiri delillendirmek üçin salgylanylan antiki golýazmalaryň birinde Rimiň birinji asyrda ýaşan filosoflaryndan Seneka uruşdan soñ müñlerçe ýesiriň gazyga kakylandygyny we şonda ölüleriňem gazyga kakylandygyny gürrüň berýär.

Samuelsson gadymy golýazmalary ünsli seljerende haça çüýleme wakalaryna diñe iki ýa üç gezek duş gelendigini aýtdy. Şwesiýaly teologyň bu maglumaty Rim döwründe haça çüýlemegiň köp ulanylandygyny aýdýan kitaplar bilen ters düşýär. Birinji asyrda Rim imperatorlarynyň üçüsine geňeşdarlyk eden ýewreý taryhcysy Žosef Flawiniň ýazgylaryna hem salgylanınan Samuelsson rimli esgerleriň haýsydyr bir ýewreý gozgalaňnda ele düşen ýesirleri öldürmek üçin birnäçe wagşyçylykly metodlary ulanandygyny aýtdy. Isa pygamberiň ýaşan döwründe ulanylan ölüm jezalarynyň çak edilşinde has tapawutly we dürli-dürli bolandygyny aýdýan Samuelsson näme sebäpli haçyň hristian motiwine öwrülendigine düşünip bilmeýändigini aýtdy.

Şwed alymy Isa pygamber aradan çykansoň diñe ikinji asyrda ýazylan golýazmalarda "T" we "X" şekilli haç belgileriň ulanylyp başlandygyna ünsi çekdi.

Internet maglumatlary esasynda taýýarlandy.

Taryhy makalalar